

Nr 5.

Ankom till riksdagens kansli den 1 april 1919 kl. 3 e. m.

Andra kammarens andra tillfälliga utskotts utlåtande nr 5 i anledning av väckta motioner dels om skrivelse till Kungl. Maj:t angående ingripande från statens sida till förhindrande av spel om penningar och penningars värde, dels om skrivelse till Kungl. Maj:t angående åtgärder till stävjande av kortspel.

Uti inom andra kammaren väckta och till utskottet remitterade motioner har yrkats: *Motionerna.*

1:o i herr *Olssons* i Ramsta m. fl. motion nr 24, »att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t anhåller om verkställandet av utredning om och på vad sätt genom statsmakternas ingripande spel om penningar och penningars värde kan förhindras och sedan för riksdagen framlägger de förslag, vartill utredningen giver anledning».

2:o i herr *Edbergs* m. fl. motion nr 31, »att riksdagen ville besluta att i skrivelse till Kungl. Maj:t anhålla, att Kungl. Maj:t täckes vidtaga lämpliga åtgärder mot kortspelsraseriet, som hotar att fördärva i synnerhet det uppväxande släktet».

Utskottet, som företagit nämnda motioner till behandling i ett sammanhang, tillåter sig med avseende på de av motionärerna förebragta motiveringarna hänvisa till respektive motioner.

De missförhållanden, som i förevarande motioner beröras, äro otvivelaktigt av den art, att de äro ägnade påkalla uppmärksamhet av *Utskottet.*

Bihang till riksdagens protokoll 1919. 13 saml. 2 avd. 5 häft. (Nr 5—6.) 1

en var, som behjärtar vikten av en sund folkmoral. Det stegrade begäret att på lättvindigt sätt förtjäna penningar är en kristidsföreteelse, som allmänt kunnat iakttagas, och den tilltagande lusten att genom äventyrligt spel åtkomma penningvinster står härmed i nära samband. Inom alla samhällslager har spellusten vunnit en utbredning, vars ytt-ringar — i moraliskt såväl som ekonomiskt avseende — äro sådana, att de måste inge allvarliga bekymmer. Skäl torde finnas att i likhet med vissa av motionärerna tala om ett verkligt »kortspelsraseri». Önskvärdheten av att något kunde åtgöras till förekommande av den skada, särskilt för den uppväxande ungdomen, som den utbredda spellusten innebär, torde också av ingen förnekas, och utskottet vill för sin del i så måtto instämma i de av motionärerna framförda synpunkterna.

Vid ett övervägande av frågan om vilka åtgärder som lämpligen böra vidtagas till motarbetande av här åsyftade missförhållanden får utskottet till en början erinra om gällande lagbestämmelser angående otillåtet spel. Strafflagens 18 kap. 14 § stadgar härom följande: »Håller någon hus, där äventyrliga spel om penningar eller penningars värde allmänligen bedrivs; straffes med fängelse i högst sex månader eller böter. Tillåter den, som håller källare, värdshus eller annat näringsställe, att sådant spel där bedrivs; dömes till böter. Var som å ställe, som nu sagt är, deltagar i äventyrligt spel, straffes med böter, högst tvåhundra riksdaler». Det torde ställa sig ofantligt svårt, såsom också i motion nr 24 framhålles, att utöver nu gällande strafflagsbestämmelser på lagstiftningsväg uträtta något effektivt i här förevarande avseende, och utskottet bestyrkes i denna uppfattning vid en granskning av de uppslag till åtgärder, som i motionerna framkastats.

Att sålunda helt och hållet utfärda förbud mot spel om penningar och penningars värde torde näppeligen vara en utväg, som kan anses förenlig med vad som tillkommer den personliga friheten, och ett dylikt förbud skulle svårligen kunna upprätthållas. Detsamma gäller också ett ifrågasatt förbud mot allt kortspel utomhus, vilket dessutom, även om det i all sin stränghet läte sig genomföras, ändock icke skulle vara tillräckligt för ändamålet. Såsom i det stora hela ineffektiv torde man även kunna betrakta den föreslagna åtgärden att förklara alla skuldförbindelser, tillkomna på grund av spel, såsom lagligen värdelösa, då dylika skuldförbindelser liksom andra givetvis kunna byta ägare och dessutom deras natur och ursprung aldrig torde angivas. Vad slutligen beträffar det i motion nr 31 framförda förslaget att utfärda förbud för kortspel på alla offentliga platser skulle genomförandet av en dylik åtgärd väl kunna anses tänkbar, men dels torde dess vidtagande närmast

tillhöra vederbörande lokala myndigheter, dels torde den vara mycket litet effektiv.

I samband härmed har i motion nr 31 berörts det obehag, som tåg-resande kunna bli utsatta för av medpassagerare, som idka kortspel. Erfarenheten ger vid handen, att så många gånger kan vara händelsen. Häremot torde dock åtskilligt kunna uträttas genom ett noggrannare iakttagande av järnvägstrafikstadgans bestämmelse om den som stör ordning å tåg, och utskottet vill erinra om att järnvägsstyrelsen nyligen utfärdat order härom, särskilt med hänsyn till ordningens störande i följd av kortspel bedrivet i anstötliga former. Det torde vara skäl att avvakta verkningarna av denna order, innan ytterligare åtgärder till stävjande av kortspel å tåg böra ifrågakomma.

Den uppfattning, utskottet kommit till vid en granskning av de av motionärerna föreslagna åtgärder, är alltså, att ett ingripande från statsmakternas sida i här förevarande avseende icke kan förväntas leda till effektivt resultat. För vinnande härav torde dock andra utvägar stå till buds. Som i motion nr 24 påpekas har bland den ideellt anlagda ungdomen en reaktion gjort sig gällande mot speloseden. En kraftig upplysningsverksamhet, främjad genom organisationer inom arbetarungdomen och nykterhetsrörelsen, är enligt utskottets mening det härvidlag mest verksamma medlet att motarbeta det samhällsönda, som utbredningen av denna osed innebär.

Med anledning av vad sålunda anförts, får utskottet hemställa,

att förevarande motioner icke måtte till någon andra kammarens åtgärd föranleda.

Stockholm den 1 april 1919.

På utskottets vägnar:

E. MOBERGER.

Närvarande vid förevarande ärendes slutbehandling: herrar *Moberger, Sjögren, Isaksson, Fast, Ljungkvist, Ander, Svedberg, Hansson**) i Rättvik, *Johanson* i Hallagården och *Karlsson**) i Surte.

*) Icke närvarande vid justeringen.

Reservation:

av herrar *Isaksson* och *Johanson* i Hallagården, vilka anför följande:

Utskottet erkänner i sin motivering, att »de missförhållanden, som i förevarande motioner beröras, äro otvivelaktigt av den art, att de äro ägnade påkalla uppmärksamhet av en var, som behärskar vikten av en sund folkmoral».

I fråga om utskottets ställningstagande till motionen nr 31 hade man därför kunnat vänta, att utskottet skulle hava tillstyrkt en skrivelse till Kungl. Maj:t med den hemställan, som göres i nämnda motion. Men utskottet kommer dock med ett avslagsyrkande, som bland annat motive-ras på följande sätt:

»Den uppfattning, utskottet kommit till vid en granskning av de av motionärerna föreslagna åtgärder, är alltså, att ett ingripande från statsmakternas sida i här förevarande avseende icke kan förväntas leda till effektivt resultat».

Att statsmakterna icke kunna vidtaga sådana åtgärder, som skulle fullkomligt råda bot på förevarande missförhållanden, torde ligga i öppen dag. Men effektiviteten av — såsom i motionen förutsättes — förbud för kortspel på alla offentliga platser får enligt vår mening ej heller underskattas.

I det utlåtande rörande frågan om förbud för kortspel på järnvägståg, som utskottet emottagit från Kungl. järnvägsstyrelsen, ifrågasättes ej heller effektiviteten av ett dylikt förbud. Styrelsen anser endast, att det icke är »lämpligt eller erforderligt».

Vi reserverar äro sålunda av den uppfattningen, att Kungl. Maj:t skulle kunna vidtaga både lämpliga och jämförelsevis effektiva åtgärder för stävjande av kortspelsraseriet, åtminstone då fråga gäller kortspel å järnvägståg och andra offentliga platser.

Vi hemställa därför,

att andra kammaren med bifall till motionen nr 31 ville besluta att i skrivelse till Kungl. Maj:t hemställa, det Kungl. Maj:t täcktes vidtaga lämpliga åtgärder mot kortspelsraseriet.